

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/6/2024
Identifikačné číslo spisu: 7023200213
Dátum vydania rozhodnutia: 31. januára 2024
Meno a priezvisko: Mgr. Michal Novotný
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7023200213.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: E. F., nar. XX. Y. XXXX, F. X, M., zastúpeného: JUDr. Bc. Filip Balla, advokát, Hlavná 24, Košice, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia zo 17. februára 2023, č. XXX XXX XXXX X, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Správneho súdu v Košiciach č. k. KE-6Sa/11/2023-53 z 8. novembra 2023 takto

rozhodol:

Uznesenie Správneho súdu v Košiciach č. k. KE-6Sa/11/2023-53 z 8. novembra 2023 sa zrušuje vo výroku II. a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Ústredie žalovanej rozhodnutím z 26. októbra 2021 priznalo žalobcovi od 12. augusta 2021 starobný dôchodok v sume 354,80 €, čo zodpovedalo obdobiam dôchodkového poistenia získaným podľa právnych predpisov Slovenskej republiky v zmysle čl. 52 ods. 4 písm. i) a prílohy VIII nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (základné nariadenie), teda v zásade kalendárnym rokom 2003 až 2020. Ďalším rozhodnutím z 11. marca 2022 žalovaná od 1. januára 2022 zvýšila starobných dôchodok za obdobie dôchodkového poistenia po vzniku nároku naň na sumu 363,40 €. Žalobca v odvolaniach proti týmto rozhodnutiam namietal, že žalovaná nezohľadnila obdobia dôchodkového poistenia získané v Srbsku a Chorvátsku, a to ani na účely priznania minimálneho dôchodku v zmysle § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Generálny riaditeľ žalovanej preskúmaným rozhodnutím zo 17. februára 2023 však obe tieto odvolania zamietol.

2. Žalobca sa domáhal jeho zrušenia správnou žalobou zo 17. apríla 2023, v ktorej uplatnil sčasti rovnaké námietky ako v odvolaní. Žalovaná vo vyjadrení z 25. mája 2023 zopakovala, že o minimálnom dôchodku bude rozhodnuté. Žalobca následne predložil rozhodnutie ústredia žalovanej z 18. januára 2023, ktorým mu od 12. augusta 2021 zvýšila starobný dôchodok na 378,50 € (minimálneho dôchodku), rozhodnutie ústredia žalovanej z 30. marca 2023, ktorým tento dôchodok od 1. januára 2023 zvýšila na 407,90 €, ako aj sprievodný list žalovanej z 2. mája 2023 a kópiu obálky od

žalovanej, ktorá bola podaná na poštu 10. mája 2023. Nato žalobca navrhol, aby správny súd zastavil konanie podľa § 99 písm. g) SSP a priznal mu náhradu trov konania.

3. Správny súd tu napadnutým uznesením I. zastavil konanie a II. vyslovil, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. Výrok I odôvodnil odkazom na § 99 písm. g) SSP, pretože po vydaní oboch posledne uvedených rozhodnutí ústredia odpadla potreba preskúmať rozhodnutie generálneho riaditeľa zo 17. februára 2023. K výroku II zdôraznil, že neboli splnené podmienky priznania nároku na náhradu trov podľa § 171 SSP, pretože žalovaná vyhovelá žiadostiam žalobcu ešte pred podaním jeho správnej žaloby a žalobca ju podal napriek tomu. Okrem toho išlo o správnu žalobu v sociálnych veciach, kde nebolo potrebné, aby si žalobca zvolil advokáta.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

4. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zrušenia tohto uznesenia vo výroku II a vrátenia veci na ďalšie konanie. Zopakoval, že žalovaná síce vydala dve rozhodnutia ešte pred podaním žaloby, ale žalobcovi ich doručila až po jej podaní. Navyše mu ich doručila poštou, hoci predtým mu rozhodnutia doručovala prostredníctvom dátovej schránky advokáta. Dátum uvedený na rozhodnutí nie je podstatný, podstatné je jeho doručenie, resp. odovzdanie na poštovú prepravu. Podľa žalobcu žalovaná obe rozhodnutia účelovo antidatovala potom, čo jej bola doručená jeho správna žaloba (28. apríla 2023), a vydala ich mimo postupu predpokladaného v § 205 SSP. Z tohto dôvodu žalovaná zavinila zastavenie konania v zmysle § 171 SSP. K tvrdeniu súdu, že sa nevyžaduje právne zastúpenie, žalobca odkázal na čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý každému zaručuje právo na právnu pomoc.

5. Žalovaná navrhla zamietnuť kasačnú sťažnosť, pretože výrok o trovách je správny.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

6. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie v napadnutom výroku o náhrade trov konania (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené sťažnostné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

7. Podľa § 170 písm. b) SSP zásadne žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ktoré bolo zastavené. Podľa § 171 ods. 1 SSP však platí, že ak účastník konania procesne zavinil zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania. Otázka zavinienia zastavenia sa hodnotí z procesného hľadiska. Podstatné teda je, či ten či onen účastník počas konania konal, prípadne nekonal určitým spôsobom, ktorý vyvolal dôvod na jeho zastavenie. Ak žalovaný za konania vydal nové rozhodnutie, ktorým vo výsledku vyhovel tomu, čoho sa žalobca správnou žalobou domáha, možno toto konanie považovať za zavinenie žalovaného, ak by aj bez vydania tohto nového rozhodnutia konanie mohlo viesť k rovnakému záveru.

8. V prerokúvanej veci žalobca od počiatku žiadal zvýšiť priznaný starobný dôchodok na sumu minimálneho dôchodku v zmysle § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. Žalovaná v preskúmanom rozhodnutí, ktoré dotovala 17. februárom 2023, túto jeho požiadavku odmietla s tým, že o nej rozhodne „prvostupňový správny orgán“. Žalobca tak proti nemu podal správnu žalobu. Následne predniesol, že až po jej podaní mu boli doručené dve rozhodnutia žalovanej, ktorými mu bolo vyhovené. Na preukázanie toho predložil aj kópiu obálky, na ktorej je jasne viditeľný dátum podania 10. mája 2023. Správny súd však v napadnutom rozhodnutí len celkom stroho skonštatoval, že rozhodnutia žalovanej boli vydané pred podaním žaloby. Nijako zmysluplne však nereagoval na argument, že do žalobcovej dispozičnej sféry sa dostali až po jej podaní, a tak nie je zrejme, ako mohol žalobca pri jej podaní predpokladať, že sa jeho námietkam vo výsledku vyhovie.

9. Okrem toho správny súd nevenoval pozornosť ani ďalším okolnostiam. Predovšetkým, preskúmané rozhodnutie žalovaného bolo vydané 17. februára 2023, teda približne mesiac po vydaní rozhodnutia z 18. januára 2023. Napriek tomu v ňom generálny riaditeľ ani len nenaznačuje, že o žiadosti žalobcu už bolo rozhodnuté. Ďalej je zrejme, že vyplatenie doplatku starobného dôchodku za obdobie od 12. augusta 2021 bolo žalobcovi oznámené až listom z 2. mája 2023, ktorý takisto predložil (spolu s rozhodnutiami žalovanej z 18. januára a 30. marca 2023). Podľa kasačného súdu na základe týchto okolností nemožno nateraz konštatovať, že by tvrdenie žalobcu o doručení všetkých týchto rozhodnutí až v máji 2023 (teda po podaní žaloby) bolo zjavne nedôveryhodné. Potom ale nemožno bez ďalšieho uprieť oprávnenosť ani jeho námietku, že až týmto okamihom (vystúpenie

jednotlivých rozhodnutí z dispozičnej sféry žalovanej a ich dôjdenie do dispozičnej sféry žalobcu) reálne vznikol dôvod, na základe ktorého potom správny súd zastavil konanie v zmysle § 99 písm. g) SSP.

10. Okolnosť, že žalobca si zvolil advokáta, hoci podľa § 49 ods. 2 písm. b) SSP ním nemusel byť zastúpený, nemá z hľadiska § 171 SSP žiaden význam. Citované ustanovenie totiž viaže priznanie nároku na náhradu trov len na okolnosť, či určitý účastník zaviniť zastavenie konania alebo nie. Nie je zrejmé, ako okolnosť, že si žalobca zvolil advokáta, prispela k zastaveniu konania. Otázka voľby advokáta by eventuálne mohla mať význam pri posudzovaní, či jeho odmena je účelne vynaložená alebo nie. Ako však žalobca správna poznamenáva, právo na právnu pomoc advokáta mu zaručuje už čl. 47 ústavy, ako aj § 51 ods. 1 SSP, a preto trovy spojené s jeho využitím nemožno považovať za neúčelne vynaložené trovy. Takýto výklad by odporoval celkom ustálenej praxi pri náhrade takýchto trov v civilnom sporovom konaní, kde v prevažnej väčšine sporov nie je predpísané povinné zastúpenie advokátom (§ 90 a 91 CSP).

IV.

Záver

11. Pokiaľ správny súd nevenoval pozornosť týmto okolnostiam, ktoré majú pre posúdenie aplikácie § 171 SSP význam, vychádza jeho rozhodnutie z nesprávneho právneho posúdenia veci. Kasačná sťažnosť je tak v zmysle uplatneného sťažnostného bodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP dôvodná, v dôsledku čoho kasačný súd podľa § 462 ods. 1 SSP uznesenie správneho súdu v tejto časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

12. Správny súd opätovne rozhodne o trovách konania, viazaný právnym názorom vysloveným v tomto uznesení (§ 469 SSP). Trovy konania o tejto kasačnej sťažnosti sú súčasťou trov konania, o ktorých podľa § 467 ods. 3 SSP takisto rozhodne správny súd v novom rozhodnutí vo veci samej.

13. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyselne).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.